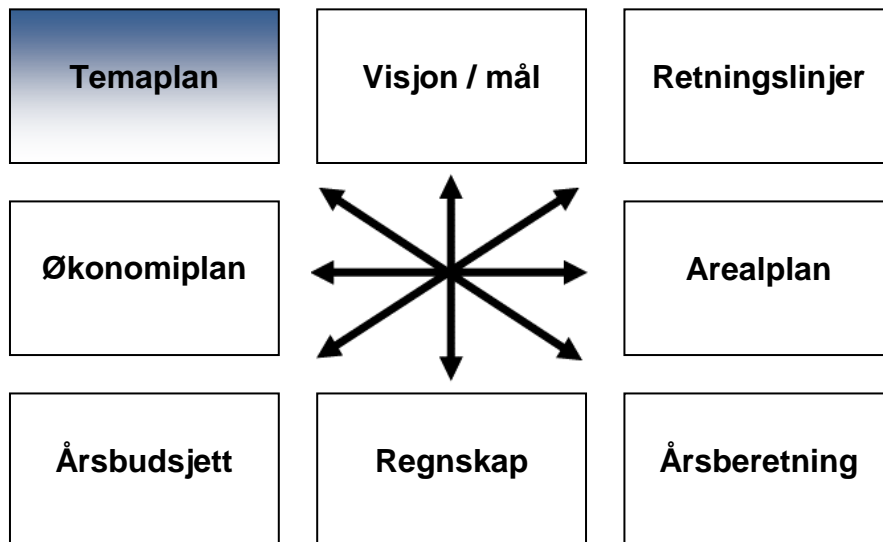

Næringsplan 2023-2033

Innhold

Forord	3
Innledning.....	4
Forankring og føringer.....	5
Næringslivet i Grane kommune.....	6
Satsningsområder.....	7
Nyetablering og entreprenørskap	9
Mål og strategier 2023-2026	10
Styrking og utvikling av eksisterende bedrifter	11
Mål og strategier 2023-2026	12
Grane som nasjonalparkkommune	13
Mål og strategier 2023-2026	14
Landbruk og reindrift på lokale premisser	17
Mål og strategier 2023-2026	18

Grane kommune og Grane næringsutvikling er i ferd med å ferdigstille tredje generasjon av Næringsplan for næringsarbeid. Næringsplanen skal omfatte det næringsrettede arbeidet som både kommunen og kommunens næringsapparat skal utføre, og være en rettesnor for næringsarbeidet i kommunen. Planen er forankret i kommunens overordnede samfunnsplan, i næringslivets behov og overordnede planer regionalt og nasjonalt. Planen skal ha et ti-års perspektiv, men revideres hvert 4. år.

E6 har vært en uavklart sak i Grane kommune, men dette kommer til å falle på plass i løpet av kommende næringsplanperiode. Det blir viktig å få det beste ut av denne omleggingen som har stor betydning for reiselivet i regionen, sentrumsutvikling og servicefunksjoner nært kommunesentret. Her har Grane store ambisjoner!

Vi er heldige som har en hjørnesteinsbedrift som har lyktes i konkurranse med andre vindusprodusenter. Alle våre dyktige entreprenører og servicebedrifter er også svært viktige for verdiskaping og sysselsetting i kommunen. Fortsatt drift, videreutvikling og knoppskyting i eksisterende næringsliv er svært viktig å ha med seg i næringsarbeidet.

Grane kommune skal sammen med kommunene i Vefsna Regionalpark jobbe for å bli et bærekraftig

reisemål, og Lakseelva Vefsna er under reetablering. Sommer- og vinterturisme er under utvikling. Det ligger et stort potensial i å bruke det omfattende scooterløypenettet til utvikling av vinterturismen, og å bruke bl.a. Vefsna i utvikling av både fiske- og opplevelsestilbud.

Grane kommune er en nasjonalparkkommune og her er det muligheter til å skape positive ringvirkninger, spesielt i randsonene. Disse mulighetene og utfordringene bør sees i sammenheng, og kan bidra til å skape nye arbeidsplasser, og en attraktiv kommune.

For å være konkurransedyktig må kommunen være attraktiv som bosted for en rekke typer arbeidskraft. Tilgang på et variert tilbud av boliger og attraktive boligtomter, samt næringsareal er viktig for videre næringsutvikling.

Næringsutvikling er avhengig av vekst i folketallet og satsing på bolyst og bli-lyst vil derfor være en viktig premisse for å lykkes. Rammene for dette arbeidet legges gjennom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Som ordfører i en spesiell periode med korona og krig i Ukraina ser jeg likevel optimistisk på en positiv utvikling av Grane som egen kommune. Vi må sammen greie å utvikle ressursene gjennom samhandling og samskaping mellom privat næringsliv og kommune. Mulighetene er mange.

Ellen Schjøberg
Ordfører i Grane 2019-2023

Innledning

Grane kommune er en distriktskommune. For å være konkurransedyktig må kommunen være attraktiv som bosted for en rekke typer arbeidskraft. Det er også viktig at næringsarbeidet tar et skritt i grønn retning, for å imøtekomme regjeringens mål om å redusere klimagassutslipp med 55 % innen 2030.

En strategisk næringsplan gir rammeverket for kommunens næringspolitikk i den gjeldende planperioden. Meningen er å styrke kommunens mulighet til å føre en strategisk og langsiktig tilrettelegging for det lokale næringslivet, og sikre utvikling basert på lokale behov og forutsetninger. Den skal ha sammenheng med lokale utfordringer, mål og muligheter, og brukes som et verktøy for å sikre kommunens næringsutvikling.

Grane kommunes tidligere næringsplan gjaldt for perioden 2019-2022. Mens tidligere næringsplaner

har vart i 4 år om gangen, er dette en 10-års plan, men med en handlingsplan som revideres hvert 4. år. Dette vil sikre en foroverlent planperiode hvor næringsarbeidet kan følge de lange linjene i kommuneplanens samfunnsdel, samtidig som den sørger for nødvendig handlingsrom i aktuelle prosjekter til enhver tid. Dette vil hjelpe kommunen med å jobbe tidsaktuelt og effektivt med næringsarbeidet.

Planen er utarbeidet i tett samarbeid med næringsliv, administrasjon og politikere i Grane kommune. Det er holdt flere dialogmøter i løpet av planprosessen, nettopp for å få innspill og diskusjon rundt mål og tiltak som har betydning for næringsutvikling og bosetting. Sammen med kommuneplanens samfunnsdel vil denne planen sikre Granes innbyggere gode rammer og vilkår for å bo og arbeide hele livet innenfor kommunegrensene.

Figur 1: Næringslivet i kommunen skal ta et stort skritt i bærekraftig retning. Foto: GNU.

Det gis viktige føringer og rammer for næringsarbeid gjennom nasjonale planer, Stortingsmeldinger og nasjonale strategier. Det vil bli for omfattende å gi en oversikt over alle disse her. Det er likevel viktig å forankre søknader på nasjonale midler i aktuelle plandokumenter.

Lokale planer og føringer

- Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2033.
- Kommuneplanens arealdel.
- Strategi for reiselivet i Vefsnaregionen 2022-2028.
- Kommunal plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser.
- Kulturminneplan 2019-2022.

Regionale planer og føringer

- Nordland fylkeskommune (NFK): Fylkesplan for Nordland 2013-2025 Regional plan.
- Et bærekraftig Nordland - Planstrategi for samarbeid og grønn omstilling 2021-2024

- Regional plan om vannkraft i Nordland
- Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028.
- Gründerstrategi for Nordland FT 109/2017
- Regional plan for klima og miljø.
- Strategi for reiseliv- og opplevelsesnæringer i Nordland 2017-2021 (skal rulleres i 2023).
- FoU-strategi for Nordland 2013-2025.
- Strategi for stedsutvikling (FT-sak-40/2015).
- Regional plan for Vefsnavassdraget (FT-sak 116/2014).
- Regional plan for landbruk i Nordland 2018-2030: «Et bærekraftig og nyskapende landbruk i Nordland.
- Fylkesmannen i Nordland (FM): Regionalt bygdeutviklingsprogram for landbruket i Nordland (RBU) 2019-2022 Rapport nr. 8/2018.
- Helgeland regionråd (HR): Strategisk Helgeland regionråd 2019-2023.

Næringslivet i Grane kommune

Kommunen har industritradisjon helt fra 1880-tallet med både sølvgruvedrift, videreforedling av tre og stortilt skogsdrift (Engelskbruket).

Hjørnesteinsbedriften Norgesvinduet Svenningdal AS feiret i 2018 sitt 100 års jubileum, og har i 2023 95 årsverk. Grane kommune er selv den største arbeidsgiveren i kommunen, med 171 ansatte fordelt på 152,58 årsverk.

Det har vært store endringer også i Grane kommune på grunn av sentralisering, rasjonalisering og digitalisering. Dette har gitt omstilling, nedlegging eller reduksjon i antall arbeidsplasser i mange næringer samt offentlige virksomheter. Kommunen har over tid hatt stor nedgang i antall offentlige arbeidsplasser; NSB, Jernbaneverket, Posten, Skatteetaten, Telenor, Statens Vegvesen, Tannhelsetjenesten, Statskog, Statens naturoppsyn m.fl.

268 personer pendlet ut av kommunen i 2022, og da hovedsakelig til nabokommunene Vefsn og Hattfjelldal. 99 personer pendlet inn til kommunen i 2022, og med ny E6 som åpner i 2025 antas det at disse tallene vil øke. Det er også sysselsatte som pendler lenger, særlig innenfor olje-, bygg- og anleggsvirksomhet.

Næringslivet ellers kjennetegnes av mange små bedrifter, som hver for seg kan være sårbare og lite utviklingskraftige. Bygg og anlegg, samt service og handel utgjør en vesentlig del av disse. På den annen side kan disse småbedriftene ha et potensial for utvikling gjennom samarbeid eller klyngedannelse. Mange små bedrifter bidrar også til spredning av risiko.

Reiselivet har de siste årene hatt en positiv utvikling i kommunen. En friskmelding av Vefsna-vassdraget i 2017 har ført til en gradvis økning av fiskedøgn og verdiskaping i kommunen. Ifølge NINA rapport nr. 1594 har Vefsna et potensial til å ha 35.000 fiskedøgn når bestanden er tilbake til normalt, noe som vil gi en estimert verdiskaping

på 665 MNOK i Vefsna-regionen. Satsing på næring og turisme med utspring i elva, slik fiske og annen elve-aktivitet, blir viktig, men også annen turisme slik som vandring, snøscooter, nordlys og annen vinteraktivitet, overnatting samt lokal mat har fortsatt et betydelig utviklingspotensial.

Grane kommune har ca. 45 årsverk innenfor jordbruk, og 0,5 % av det totale landarealet i kommunen er jordbruksareal. I 2022 var det 27 søkere om produksjonstilskudd i kommunen. Det var 7 søker for melk, 7 for ammekyr/ ungdyr, 11 for sau, 2 for gris, 1 for egg-produksjon, 3 for fôrproduksjon og 1 for potet. Flere søkere om produksjonstilskudd kombinerer flere virksomheter, f.eks. sau / ammekyr og melk / ammekyr.

Det drives reindrift i hele Grane kommune, og kommunen er en del av det sørsamiske området. Reindrifutøvere bosatt i Grane kommune har beitedistrikt som strekker seg over flere kommuner, og også over riksgrensen. Det er fire reinbeitedistrikt innen våre kommunegrenser er: Byrkije, Jillen-Njaarke, Voengel-Njaarke og Tjæhkere. Hvert reinbeitedistrikt har egne distriktsplaner.

Grane kommune består av 705 km² skog. (SSB, 2023) I Grane kommune er det meldeplikt på hogst i vernskog. Skogeier er ansvarlig for at melding om hogst i vernskog sendes kommunen senest 3 uker før hogsten skal settes i gang. Hogst kan ikke igangsettes før det foreligger tilbakemelding fra kommunen. Godt stell av skogen – *skogskjøtsel* er en forutsetning for å sikre et bærekraftig skogbruk. Skjøtselen skal legge grunnlag for en langsiktig, bærekraftig ressursforvaltning ut fra en helhetlig vurdering av skogøkologiske, økonomiske og tekniske forhold, biologisk mangfold og mulige klimaendringer.

I 2022 ble 21.000 m³ skog avvirket, og 157.000 trær plantet. 172 daa fikk ungskogpleie. 3 nye veianlegg fikk innvilget totalt kr. 2.347.000, - i tilskudd.

64 personer jobbet i jordbruk, skogbruk og fiske i 2022. Den største næringen er sekundærnæringen, som stod for 247 personer sysselsatt forrige år. Tertiærnæringen sysselsatte 123 personer, og ellers var 174 personer sysselsatt innenfor helse-

og sosialtjenester. 48 personer jobbet innenfor undervisningssektoren, og 46 personer innenfor offentlig administrasjon, forsvar og sosialforsikring. I 2022 pendlet 268 personer ut av kommunen, mens 99 personer pendlet inn.

Satsningsområder

Grane kommune har som de fleste andre kommuner i Nordland opplevd en nedgang i befolkningstall de siste ti årene, og fra 2000 til 2020 gikk befolkningstallet ned med omtrent 10%. Ifølge tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) vil denne trenden fortsette mot 2050, og det er særlig befolkningen i aldersgruppen 18-49 år som velger å forlate kommunen.

For å komme fra dagens situasjon med synkende innbyggertall og mangel på arbeidskraft skal det settes søkelys på fire satsningsområder i Grane kommune i perioden. Disse satsningsområdene henger sammen med kommuneplanens samfunnsdel og de vedtatte satsningsområdene som er å finne i den.

I kommuneplanens næringsplan er det lagt opp til 4 satsningsområder for kommunens arbeid i de kommende årene. Under hvert satsningsområde er det lagt opp til flere mål og strategier for å oppnå en positiv og bærekraftig næringsutvikling av kommunen. Fellesnevnerne for de fire satsningsområdene er å bidra til at Grane kommune blir en attraktiv kommune å bo og drive næring i.

I Grane kommune opplever næringslivet vanskeligheter med å rekruttere arbeidstakere. I arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel kom det frem at det oppleves som for lite attraktivt for unge å bo i distriktene, og at tjenestetilbudet i kommunen er for dårlig rettet mot mennesker i aldersgruppen 20-40 år. Det kan også være

vanskeligere å finne jobb for to personer dersom de er i et parforhold. Det blir derfor viktig for kommunen å snu denne trenden, og satsningsområdene også i næringsplanen frem mot 2033 har dette som hovedmål.

Næringsplanen setter også fokus på FNs bærekraftsmål, og det er fokusert på relevante bærekraftsmål for næringsarbeidet i planperioden.

Figur 2: Livskvalitet er viktig for næringsutvikling.
Foto: Linn Hege Engen.

De fire satsningsområdene med tilhørende bærekraftsmål er:

**Nyetablering og
entreprenørskap**

**Styrking og utvikling
av eksisterende
bedrifter**

**Grane som
Nasjonalparkkommu
ne**

**Landbruk og reindrift
på lokale premisser**

Nyetablering og entreprenørskap

For at Grane kommune skal være et attraktivt sted å bo og drive næring må det tilrettelegges for nyetablering og entreprenørskap.

Det må samarbeides med skole og eksisterende næring for å utvikle gründerånd lokalt, og førstelinjetjenesten i kommunen må være oppdatert, tilgjengelig og aktuell.

Å innhente kunnskap om bærekraftig utvikling av næringsliv blir viktig også med tanke på nyetableringer og entreprenørskap. Gjennom medvirkningsdelen i forbindelse med næringsplanen ble tilgjengelige næringsarealer, tilgang til lærlingeplasser, reiseliv og reisemålsutvikling trukket frem som viktig aspekter for å lykkes.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

 <p>4 GOD UTDANNING</p>	Dette målet skal sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning, og fremme muligheter for livslang læring for alle. For Grane kommune innebærer dette at det må samarbeides med skole og næringsliv for å øke forståelsen for entreprenørskap og gründerånd i tidlig alder. Dette vil igjen være med på å rekruttere lokal arbeidskraft i fremtiden. Det skal etterstrebtes å kunne tilby lærlingeplasser i kommunens næringsliv.
 <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	Dette målet skal fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle. For Grane kommune betyr dette at det må tilby sine innbyggere en kompetent og relevant førstelinjetjeneste som kan hjelpe til med å utvikle entreprenørskap i bærekraftig retning, og tilby kompetent rådgivning med tanke på virkemiddelapparat og finansieringsmuligheter for nyoppstartede bedrifter. Det betyr også at man skal jobbe for mangfold i bedriftene med tanke på kjønn, alder og etnisitet.
 <p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p>	Dette målet skal gjøre lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. For Grane kommune betyr dette at det må støttes opp under næringsinitiativ som vil skape bo- og bli-lyst, og at man må utnytte de særegne naturessursene som kommunen har – det blir viktig å tiltrekke seg nye reiselivsgrupper og sørge for at nærings- og kontorarealer er bærekraftige og attraktive for å imøtekomme nye satsninger i næringslivet i kommunen.
 <p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p>	Dette målet handler om å gjøre mer med mindre ressurser. I dag forbraker vi mer enn hva som er bærekraftig for kloden. For Grane kommune betyr dette at man må jobbe målrettet og systematisk med en bærekraftig tenkning i entreprenørskapssamarbeid med skole og næringsliv ellers. Bærekraftsprosjekter i nye bedrifter skal oppmuntres og støttes.
 <p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p>	Dette målet handler om å skape nye og sterke partnerskap, på tvers av organisasjoner, myndigheter, næringsliv og sivilsamfunn. For Grane kommune betyr dette at det blir viktig å skape gode nettverk mellom nye og etablerte entreprenører, lokalbefolkning og det offentlige rom.

Mål og strategier 2023-2026

Hovedmål 1.1 Det skal jobbes for en bredere forståelse og nysgjerrighet for entreprenørskap blant de yngre innbyggerne i kommunen.	Det skal samarbeides med skole og øvrig næringsliv ved å avholde f.eks mini-yrkesmesser, entreprenørskapskurs og lignende.
Hovedmål 1.2 Det skal finnes lærlingeplasser i kommunen for aktuelle næringer.	Det skal samarbeides med Opplæringskontor og næringsliv i kommunen for å tilrettelegge for lærlingeplasser i så mange bedrifter som mulig.
Hovedmål 1.3 Det skal tilrettelegges for gründeretablering og nysatsninger på et bredt felt i kommunen	Det skal tilbys attraktive og moderne kontor-/verkstedlokaler til gunstig pris Det skal jobbes for å utnytte de naturgitte geologiske forholdene som finnes i kommunen Det skal avklares hvor eventuelle satsninger som vindkraftpark eller lignende kan operere i kommunen uten å forstyrre reindrift eller øvrig befolkning.
Hovedmål 1.4 Det skal være attraktive og bærekraftige næringsområder i kommunen.	Oppstartsbedrifter på Laksvollen næringsområde er prioriterte i denne perioden.
Hovedmål 1.5 Førstelinjetjenesten skal være oppdatert, aktuell og tilgjengelig.	Personer i førstelinjetjenesten må kurses jevnlig for å holde følge med utviklingen i samfunnet, og særlig innenfor bærekraft og grønt entreprenørskap.

*Figur 3: Det er viktig å jobbe for at ungdom vil bli, eller vende tilbake til kommunen.
Foto: GNU.*

Styrking og utvikling av eksisterende bedrifter

For at Grane kommune skal være en attraktiv kommune for næringsdrivende, er det viktig å sikre en positiv og bærekraftig utvikling av samfunnet som en helhet.

Gjennom medvirkningsprosessen i forbindelse med næringsdelen ble det trukket frem at bistand i forhold til virkemiddelapparatet er viktig for bedriftsutvikling, og det ble også pekt på at næringslivet trenger hjelp med å komme i gang med bærekraftsprosjekter som

er realiserbare og hensiktsmessige, samt at det må tas høyde for en vekst i reiselivet som tilsier at det må skiltes og informeres bedre i kommunen. En besøksforvaltningsstrategi må utvikles på de punktene som opplever mest trafikk, som for eksempel Laksforsen.

Det kommunale næringsfondet er viktig for det lokale næringslivet, men det må også jobbes aktivt med å hente ekstern kapital for bedrifter som ønsker å utvikle seg.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

 <p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p>	<p>Dette målet fokuserer på å fremme økonomisk vekst og produktivitet samtidig som man sikrer anstendig arbeid og inkludering av alle i arbeidsmarkedet. Dette innebærer bl.a. å sikre tilgang til lokale arbeidsplasser, jobbe for økt lokal arbeidskraft, og mulighet for å kunne pendle inn og ut av kommunen. I dette satsningsområdet innebærer bærekraftsmålet å tilrettelegge for bo- og bli-lyst for å understøtte lokal arbeidskraft og dermed lokalt næringsliv.</p>
 <p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p>	<p>Dette målet skal gjøre lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. For Grane kommune betyr dette det skal jobbes for et inkluderende arbeidsliv, der kjønn, etnisitet og alder ikke har betydning for ansettelse. Det skal etterstrebtes mest mulig fast ansettelse, og næringslivet skal i den grad det er mulig være med å støtte opp om innbyggerinitiativ, slik som festivaler, fritidstilbud osv.</p>
 <p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p>	<p>Dette målet handler om å gjøre mer med mindre ressurser. I dag forbruker vi mer enn hva som er bærekraftig for kloden. For Grane kommune innebærer dette å støtte opp om og videreutvikle eksisterende næringer i bærekraftig retning, skape grønne arbeidsplasser, og å fremme utviklingsprosjekter og innovasjon innad i bedriftene ved hjelp av blant annet næringsfond og bistand inn mot virkemiddelapparatet.</p>
 <p>13 STOPPE KLIMAENDRINGENE</p>	<p>Dette målet setter søkelys på å ta tak i klimautfordringene og redusere klimagassutslippene. For Grane kommune innebærer det bl.a. å utnytte naturressursene på en god måte, styrke tilpasninger til klimaendringer, og å bistå i utviklingen av et bærekraftig og regenerativt reiseliv, samt en bygg- og anleggsbransje som tar ansvar i sine virksomheter basert på forutsetninger og realistiske utslippsmål.</p>
 <p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p>	<p>Dette målet setter søkelys på samarbeid på tvers av grenser, organisasjoner og interessefelt, og for næringslivet i Grane kommune betyr det at man skal etterstrebe å bygge samarbeid og allianser, skape møteplasser for næringslivet og være åpne for innovative samarbeidsprosjekter på tvers av det private og offentlige rom.</p>

Mål og strategier 2023-2026

<p>Hovedmål 2.1 Grane kommune skal være den foretrukne bo-kommunen for pendlere og nye innbyggere i regionen.</p>	<p>Det skal arbeides med å skape varierte møteplasser i kommunen, både innendørs og utendørs, og for folk i alle aldre.</p> <p>Det skal arbeides for samarbeid mellom bedrifter som har behov for det, slik at lokal arbeidskraft i størst mulig grad kan benyttes.</p>
<p>Hovedmål 2.2 Grane kommune skal bidra til positiv og bærekraftig utvikling av nærings- og reiselivet i kommunen.</p>	<p>Utviklingen av næringslivet i kommunen skal skje gjennom en kontinuerlig styrking og utvikling av eksisterende arbeidsplasser, og særlig legge til rette for fremvekst og utvikling av grønne næringer.</p> <p>Næringslivet skal bistås i å ta klimavennlige beslutninger.</p> <p>Næringslivet skal bistås med tanke på søknader til næringsfond, virkemiddelapparat og andre finansieringskilder.</p> <p>Det skal jobbes frem attraktive og tilgjengelige næringsarealer. Laksvollen skal være et prioritert næringsområde i kommunen frem til 2026.</p> <p>Vi skal utnytte de mulighetene som ligger i Grane kommune for å videreutvikle kommunen som en bærekraftig reiselivsdestinasjon, med særlig fokus på aktivitet i og langs Austervefsna og Svenningelva.</p> <p>Vi skal aktivt markedsføre kommunens muligheter innenfor næring og reiseliv.</p> <p>Vi skal jobbe videre med reisemålsutvikling og å bli et bærekraftig reisemål i samarbeid med Vefsna Regionalpark og de øvrige medlemskommunene.</p>

Grane som nasjonalparkkommune

Grane kommune har nasjonalparkene Børgefjell/Byrkjje og Lomsdal-Visten/Njaarken varjelimmiedajve innenfor sine kommunegrenser. Kommunen ble tildelt status som nasjonalparkkommune av Miljødirektoratet i 2010, og søkte om resertifisering ihht. nytt kriteriesett i 2020. De to nasjonalparkene er sammen med andre verneverdier viktige arenaer for næringsutvikling i regionen. Ved å ha en

helhetlig tilnærming til nasjonalparkkommune-konseptet vil man sikre at Grane kommune fremstår som et bærekraftig og spennende sted å besøke, og ikke minst også et godt sted å bo og drive næring. Skal kommunen lykkes med å holde på lokal arbeidskraft, samt tiltrekke seg nye etablerere og arbeidstakere, må man utvikle møteplasser for folk i alle aldre, og tilrettelegge for bo- og bli-lyst.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

<p>3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET</p> 	<p>Dette målet handler om å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. For Grane nasjonalparkkommune vil det si at man skal tilrettelegge møteplasser for alle kommunens innbyggere, og sikre at et utvalg av disse er universelt utformet. Dette vil også komme turistnæringen til gode, da tilrettelagte stier og ulike møteplasser vil tiltrekke seg flere besøkende til kommunen.</p>
<p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p> 	<p>Dette målet handler om å sikre arbeidsplasser for alle, og tilrettelegge for mangfold i arbeidslivet. For Grane nasjonalparkkommune vil dette si at man skal arbeide for å utvikle turistnæringens potensiale, og vektlegge bedrifter som satser på bærekraftig turisme og bruk av kommunens naturgitte ressurser slik som fiske, elv og fjell.</p>
<p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p> 	<p>Dette målet handler om å skape levende, robuste og trygge lokalsamfunn hvor det er rom for ansvarlig vekst. For Grane nasjonalparkkommune betyr dette at man skal jobbe for grønne reiseopplevelser, og skape autentiske møteplasser mellom lokalbefolkning og tilreisende. Nasjonalparkkommunen skal være med å skape ansvarlig vekst i lokalsamfunnet, og man skal jobbe for forvaltningsstrategier på lokale premisser.</p>
<p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p> 	<p>Dette målet fokuserer på å fremme bærekraftig produksjon og forbruk, redusere avfall og ressursforbruk, og endre forbruksmønstre. Nasjonalparkene i Grane er viktige arenaer for å formidle bærekraftig bruk av naturressurser. Næringsaktiviteter skal i hovedsak foregå i randsoner og ellers i kommunen, og nasjonalparkstyrenes forvaltningsplan skal følges. Allemannsretten gjelder også i nasjonalparken og omkringliggende områder, men det skal etterstrebes god kommunikasjon med reindriftsnæringen slik at de kan utøve sin næring i harmoni med allmenn bruk av beiteområder.</p>
<p>14 LIVET I HAVET</p> 	<p>Dette målet handler om å beskytte og bevare økosystemer i elver og innsjøer, og sikre en bærekraftig bruk av naturressursene. For Grane kommune gjelder dette særlig forvaltningen av Vefsna-vassdraget, med tilhørende vannsystemer som innsjøer og sidebekker. For turistnæringen blir det særdeles viktig at vassdraget forvaltes på en bærekraftig måte, og nye næringsinitiativ i forbindelse med vassdrag skal særlig vektlegges. Det skal jobbes aktivt for at laksefiske igjen skal bli en stor bidragsyter til kommunens næringsliv.</p>

<p>15 LIVET PÅ LAND</p> 	<p>Dette målet handler om å beskytte og gjenopprette økosystemer på land, inkludert biologisk mangfold og økosystemtjenester. Nasjonalparkene i Grane er hjem til en rekke dyre- og plantearter, og å informere om deres sentrale rolle i naturen er et viktig mandat som nasjonalparkkommunen Grane skal ivareta. Å formidle informasjon om vår felles natur vil styrke bedriftene i turistnæringen, og det må jobbes for blant annet bedre skilting og informasjonsdeling i kommunen.</p>
<p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p> 	<p>Dette målet fokuserer på å etablere og styrke partnerskap mellom regjeringer, sivilsamfunn og private sektor for å nå de andre bærekraftsmålene. Nasjonalparker kan være en arena for slike partnerskap, og samarbeid mellom ulike aktører kan bidra til å sikre bevaring av disse viktige områdene.</p>

Mål og strategier 2023-2026

<p>Hovedmål 3.1 Det skal tilrettelegges for en bærekraftig bruk av naturressurser som understøtter nye og eksisterende bedrifter.</p>	<p>Det skal fokuseres på Laksvollen næringsområde, og dennes betydning som startpunkt for innfallsporten Stavassdalen til Lomsdal-Visten nasjonalpark.</p> <p>Stavassdalen skal tilrettelegges i større grad med natur- og kultursti, og nye møteplasser skal lages i innfallsporten, slik at flere fastboende og tilreisende kan benytte området.</p> <p>Simskaret med gapahuk og tilrettelegging skal ferdigstilles.</p> <p>Innen 2025 skal kommunen etablere et eget senter på Laksvollen, der nasjonalpark, elvenaturen og bærekraftig skogbruk- og vern kan presenteres.</p> <p>Som et ledd i å bli et bærekraftig reisemål skal reiselivsbedrifter støttes i utviklingsprosesser og prosjekter, og særlig med tanke på en bærekraftig utvikling av bedriften.</p> <p>Det skal særlig settes søkelys på bedrifter som vil etablere seg på Laksvollen næringsområde, og de skal gis relevant bistand og hjelp for å oppnå den profilen Grane nasjonalparkkommune vil ha.</p> <p>Utvikle kundereisen til Grane nasjonalparkkommune med fokus på bærekraft og formidle muligheten for å ta toget til nasjonalparkene og slik sett delta i en «Grønn reise».</p> <p>Vi skal jobbe videre med reisemålsutvikling og å bli et bærekraftig reisemål i samarbeid med Vefsna Regionalpark og de øvrige medlemskommunene.</p> <p>Samiske næringsdrivende skal særlig understøttes i utviklingsprosjekter når det er ønskelig fra disse selv.</p> <p>Det skal oppmuntres til ulike samarbeidsprosjekter på tvers av privat næring og det offentlige, og på tvers av kommunegrensene for en helhetlig utvikling av regionen som et reisemål.</p>
<p>Hovedmål 3.2 Informasjonsdeling og formidling av møtesteder, lokal natur- og kulturhistorie, stier m.m skal systematiseres og gjennomføres som et ledd i å støtte opp om næringslivet.</p>	<p>Informasjonsformidling skal koordineres i et samlet prosjekt, og også tuftes på servicenæringens ønsker og behov. Det skal skiltes etter gjeldende designmanual fra merkevaren Norges nasjonalparker i de tilfeller der Grane nasjonalparkkommune er avsender.</p> <p>Det skal etableres digitale flater i offentlige rom hvor eksisterende bedrifter blir synliggjort og slik sett blir løftet frem.</p> <p>Det skal jobbes med en egen infrastrukturplan for Vefsna-vassdraget, som skal underbygge nye og eksisterende bedrifter som benytter elva som ressursgrunnlag.</p> <p>Samisk kultur skal presenteres og synliggjøres på best mulig måte på aktuelle fysiske og digitale informasjonspunkt.</p>

<p>Hovedmål 3.3 Det skal foregå ulike stedsutviklingsprosjekter i kommunen som understøtter nye og eksisterende næringer.</p>	<p>Bevaring og utvikling av Fiplingdal landhandel – utvikling av nærområdet rundt butikken for å stimulere til økt bruk fra fastboende og lokalbefolkning.</p> <p>Det skal etableres nye fiskeplasser i kommunen, samt utvikling av sentrumsnære stier og møteplasser.</p> <p>Jobbe for å redusere sårbarhet og uønskede effekter av turisme på vår største naturattraksjon sammen med grunneier og eier av Laksforsen, eksempelvis gjennom statlig sikret friluftsområde eller tilsvarende.</p>
---	--

*Figur 4: Nasjonalparkene skaper livsgrunnlag.
 Foto: Linn Hege Engen.*

*Figur 5: Stavassdalen er Grane nasjonalpark-kommunes hovedinnfallsport til Lomsdal-Visten nasjonalpark.
 Foto: Mariann Sæther.*

Landbruk og reindrift på lokale premisser

Mange av gårdsbrukene har fått styrket sitt driftsgrunnlag gjennom nydyrking, langsiktig leie av jordbruksareal, og betydelig utvidelse av buskapen de siste ti årene. Færre og større bruk har vært en del av statlig landbrukspolitikk, og nevnte utvikling har skjedd både i Grane og i øvrige landbrukskommuner. Rekruttering og generasjonsskifter i landbruket er viktige tema, og å øke prosentandelen dyrket mark likeså.

Det er fire reinbeitedistrikt som har deler av beiteområdene sine i Grane kommune. Den samlede belastningen for disse reinbeitedistriktene er betydelig og kommer blant annet til uttrykk gjennom store kalvetap.

Påvirkning fra arealinngrep, rovdyr tap, klimatiske endringer og økt ferdsel i reindriftas kjerneområder utgjør til sammen en trussel for bærekraftig utvikling av den samiske reindriften.

Det må jobbes for økt samarbeid mellom reindrift og øvrig naturbaserte reiselivsaktører i kommunen. For landbruk og reinbeitedistriktene er det viktig å opprettholde en rovdyrpolitikk som er i tråd med lokale forhold.

For å nå bærekraftsmålene er det viktig å i enda større grad legge til rette for lokal matproduksjon, ved å produsere maten på en mer bærekraftig måte, samt ved å utnytte ressursene våre i jordbruk, skog og fiske på en bedre måte.

Bærekraftsmålene som er vektlagt i forbindelse med dette satsningsområdet er begrunnet som følger:

<p>2 UTRYDDE SULT</p> 	<p>Dette målet handler om å utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk. For Grane kommune betyr det at man skal understøtte landbruket og særlig støtte opp under de naturgitte ressursene som finnes i kommunen, i form av produksjon av lokalmat, reindrift og annen relevant matproduksjon.</p>
<p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p> 	<p>Dette målet setter søkelys på å fremme økonomisk vekst og produktivitet samtidig som man sikrer anstendig arbeid og inkludering av alle i arbeidsmarkedet. For Grane kommune betyr det at man skal sikre rekruttering til landbruk og reindrift, bistå med generasjonsskifter og understøtte en bærekraftig utvikling av næringene.</p>
<p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p> 	<p>Dette målet handler om å gjøre lokalsamfunn bærekraftige og robuste, trygge og inkluderende. For Grane kommune betyr det at man skal jobbe for at landbruk og skogdrift gir livsgrunnlag for de som vil arbeide i næringene, og understøtte ulike prosjekter som sørger for utvikling og innovasjon i primærnæringene.</p>
<p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p> 	<p>Dette målet setter søkelys på å fremme bærekraftig produksjon og forbruk, redusere avfall og ressursforbruk, og endre forbruksmønstre. Primærnæringene i Grane kommune skal understøttes i prosjekter hvor man forebygger matsvinn, og det blir særlig viktig å hjelpe næringen med en bærekraftig produksjon av matvarer.</p>
<p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p> 	<p>Dette målet fokuserer på å etablere og styrke partnerskap mellom regjeringer, sivilsamfunn og private sektor for å nå de andre bærekraftsmålene. Det skal i enda større grad jobbes med alliansebygging på tvers av sektorer, og særlig med tanke på rekruttering må det samarbeides enda bedre på tvers av privat og offentlig sektor.</p>

Mål og strategier 2023-2026

<p>Mål 4.1 Grane kommune fortsetter å jobbe for å hindre tap av dyrket og dyrkbar jord.</p>	<p>Vi vil jobbe aktivt for å støtte opp om ønsker om nydyrking av areal, og bidra til at tilgjengelige jordbruksarealer tas i aktiv bruk.</p>
<p>Mål 4.2 Det skal være god dialog mellom næring og lokal forvaltning.</p>	<p>Det skal avholdes møter mellom reindrift og lokal forvaltning, samt jordbruk og lokal forvaltning jevnlig etter behov.</p> <p>Det skal jobbes for økt kommunikasjon mellom reindrift og aktører innen naturbasert reiseliv.</p> <p>Det skal jobbes aktivt for å ivareta næringsdrivende innenfor jordbruk, - skogbruk, - og reindrift, med tanke på det psykososiale miljøet.</p> <p>Landbrukskontoret er ansvarlig for veiledning og søknader fra landbruk og reindrift inn mot virkemiddelapparatet.</p>
<p>Mål 4.3 Kommunen skal jobbe aktivt innenfor bærekraftig og balansert rovdyrforvaltning.</p>	<p>Vi skal støtte opp om vekst og gründerskap i landbruksnæringa med gården som ressurs.</p> <p>Vi skal også jobbe for god areal- og rovdyrforvaltning innenfor beiteområder i kommunen.</p> <p>Vi skal jobbe for at bestandsmål for rovvilt kommer ned på et akseptabelt nivå slik at beitenæringa får levelig vilkår i egen kommune og i Nordland.</p>
<p>Mål 4.4 Vi skal legge til rette for bærekraftig matproduksjon og lokalmat.</p>	<p>Vi skal bistå landbruket med å ta klimavennlige beslutninger og, dersom mulig, bruke klimaendringene til noe positivt for landbruket.</p>
<p>Mål 4.5 Grane kommune skal forebygge avrenning fra landbruket og ivareta eksisterende vegetasjon langs Vefsna.</p>	<p>Grane kommune skal legge til rette for en bærekraftig bruk og vern av Vefsna-vassdraget i tråd med de til enhver tid rådende verneforskrifter.</p>
<p>Mål 4.6 Grane kommune skal forvalte skog en og de ressursene som finnes i der på en bærekraftig måte, og følge de føringer som til enhver tid gjelder for verna skog.</p>	<p>Grane kommune skal bistå skogsnæringen med råd og veiledning der det er naturlig, og være en pådriver for bærekraftig skogsdrift med lokal verdiskaping.</p>
<p>Mål 4.7 Vi skal hjelpe primærnæringen med rekruttering og generasjonsskifter.</p>	<p>Grane kommune skal være en pådriver for rekrutteringsprosjekter til primærnæringen, og gjerne på tvers av kommunegrenser. Ved generasjonsskifter skal landbrukskontoret veilede parter ved behov.</p>

*Figur 6: Landbruk og reindrift er fortsatt viktige næringer i kommunen.
Foto: Linn Hege Engen.*

Grane kommunes Næringsplan 2023-2033
Vedtatt i Grane kommunestyre 20.09.2023, sak 035/23
